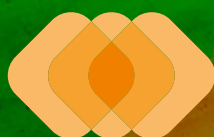

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

NYLANDSPLANEN
2050

Nylandsplanen 2050 PROGRAM FÖR DELTAGANDE OCH BEDÖMNING

Nylands förbunds publikationer B 55 - 2017

Nylands förbunds publikationer B 55 - 2017
ISBN 978-952-448-465-7
ISSN 2341-8893

Översättning: Patricia Karlsson
Layout: Anni Levonen
Foton: Tuula Palaste
Illustrationer: Linda Saukko-Rauta

Nätpublikation
Helsingfors 2017

Uppdaterad 3/2019

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Nylandsplanen 2050

Program för deltagande och bedömning

PRESENTATIONSBLAD	4
FÖRORD	5
Varför är landskapsplanen viktig?	5
1. UTGÅNGSPUNKTER.....	6
1.1 Behovet av en ny landskapsplan.....	6
1.2 Landskapsplanens uppgift och betydelse	7
1.3 Landskapsplanens handlingar.....	9
1.4 Landskapsplanesituationen i Nyland.....	10
1.5 Landskapen och lagstiftningen förnyas.....	11
2. MÅL OCH PLANERINGSPRINCIPER FÖR NYLANDSPLANEN 2050	12
2.1 De mest betydande förändringsfaktorerna som ligger bakom planens mål.....	13
2.2 Huvudmål som styr beredningen av planen.....	14
2.3 Mål som styr planprocessen.....	17
2.4 Nylandsplanens planeringsprinciper	17
3. PLANERINGSOMRÅDE	19
3.1 Nylands landskap	19
3.2 Nylands regioner och kommuner.....	22
4. INNEHÅLL OCH UTGÅNGSUPPGIFTER TILL NYLANDSPLANEN 2050.....	23
4.1 Innehållet i strukturöversikten för Nyland.....	23
4.2 Innehållet i regionernas etapplandskapsplaner.....	25
4.3 Specialfrågor i regionernas planer	25
4.4 Utgångsuppgifter för Nylandsplanen 2050	26
5. KONSEKVENSBEDÖMNING.....	28
5.1 Centrala konsekvenser som bedöms.....	28
5.2 Metoder.....	29
6. VÄXELVERKAN	30
6.1 Samarbete med myndigheter och intressegrupper.....	30
6.2 Kommunikation och växelverkan	31
6.3 Beslutsfattande	32
7. TIDTABELL.....	33
8. YTTERLIGARE UPPLYSNINGAR	34
Kontaktuppgifter	34

PRESENTATIONSBLAD

Publikation

Nylandsplanen 2050 – Program för deltagande och bedömning

Författare

Nylands förbund

Rapporten är utarbetad av

Nylands förbund

Seriens namn och nummer

Nylands förbunds publikationer B 55

Utgivningsdatum

2017, uppdaterad 3/2019

ISBN

978-952-448-465-7

ISSN

2341-8893

Språk

svenska

Sidor

34

Sammanfattning

I responsen på de tidigare landskapsplanerna för Nyland och i diskussionerna med kommunerna och de andra intressegrupperna har det framkommit ett behov av en övergripande landskapsplan som omfattar alla centrala markanvändningsteman och som är ännu mer strategisk än de tidigare planerna. Avsikten är att Nylandsplanen ska bli ett nytt verktyg som lämpar sig för den föränderliga verksamhetsmiljön.

Nylandsplanen utarbetas för hela Nylands område och tar tidsmässigt sikte på år 2050. Nyland 2050-planhelheten består av tre regionala etapplaner som svarar på de olika behoven i regionerna. Planerna utarbetas för västra Nyland, Helsingforsregionen och östra Nyland.

Regionernas etapplaner styrs av och grundar sig på strukturöversikten för Nyland. Strukturöversikten har inga rättsverkningar och omfattar hela Nyland. Översikten presenterar en helhetsbild av landskapets regionstruktur 2050.

Huvudmålsättningar som styr arbetet med Nylandsplanens 2050 är "att styra tillväxten på ett hållbart sätt och skapa en balans mellan områdena", "svara på klimatförändringen och utnyttja naturen och naturtillgångarna på ett hållbart sätt", "öka välbefinnandet och landskapets dragningskraft" samt "hållbar konkurrenskraft". För dessa har man fastställt delmål och huvudmålen preciseras av planens planeringsprinciper och specialfrågorna i respektive regions etapplan. Målen, planeringsprinciperna och specialfrågorna som styr planen har tagits fram tillsammans med intressegrupperna.

I detta program för deltagande och bedömning beskrivs planens mål och innehåll, de utredningar som görs samt bedömningen av planens konsekvenser. Därtill redogörs för hur man kan delta i planarbetet. Konsekvensbedömningen och växelverkan mellan intressenterna då planen utarbetas är en viktig del av planprocessen. Syftet är att producera information om betydande konsekvenser av genomförandet av planen med den noggrannhet som förutsätts på landskapsnivå. Vilka konsekvenser som ska bedömas samt hur det sker blir klart då planarbetet fortskrider. Respons om Nylandsplanens program för deltagande och bedömning togs emot 13.2–13.2.2017. Programmet har justerats på basis av respons. Den senaste justeringen har gjorts i mars 2019 enligt den respons som getts om planutkastet.

Nyckelord (ämnasord)

regionplanering, Nyland, planläggning på landskapsnivå, Nylandsplanen 2050, delaktighet, konsekvensbedömning

Övriga uppgifter

Publikationen finns i pdf-version på vår webbplats www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut. Julkaisusta on myös suomenkielinen versio: *Uusimaa-kaava 2050 – Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, Uudenmaan liiton julkaisuja B 54 - 2017*.

FÖRORD

Varför är landskapsplanen viktig?

Nyland är en omfattande helhet som består av olika regioner och kommuner. Med tanke på Nylands utveckling är det viktigt att samla resurserna och tillsammans fundera hurdana markanvändningslösningar som bäst kunde gynna alla. För det här är landskapsplanen ett ypperligt verktyg som stöder kloka beslut i anslutning till markanvändning, boende, trafik, tjänster, näringar och miljö och som tar framtiden i beaktande. Landskapsplanen är en gemensam plan som hjälper alla parter att bilda en uppfattning om Nyland som helhet och tillsammans utveckla området. Ett Nyland som har skapats genom samarbete är mer än summan av delarna.

Planeringen av landskapet sker öppet i växelverkan med alla parter. Fördelen med landskapsplanen är att den är en lagstadgad, gemensam plan vars planering alla kan föra fram sina idéer och synpunkter på. I detta program för deltagande och bedömning beskrivs planens mål och innehåll, de utredningar som görs samt bedömningen av konsekvenser. Därtill redogörs för hur man kan delta i planarbetet. Intressenterna spelar en central roll i planprocessen. De informerar planläggarna om vilka frågor som är viktiga för invånarna och aktörerna i området. Såväl planprocessen som landskapsplanens lösning spelar en betydande roll för utformningen av kommunernas gemensamma vision.

I plansystemet enligt markanvändnings- och bygglagen är landskapsplanens uppgift att styra kommunernas planläggning och annan

myndighetsverksamhet som berör områdesanvändningen så att de av statsrådet godkända riksomfattande målen för områdesanvändningen och landskapets behov blir beaktade. Landskapsplanen är en långsiktig plan, där de stora linjerna för landskapets utveckling dras upp, och den behandlar inte kommunernas interna områdesanvändningsfrågor. För utarbetandet av landskapsplanen ansvarar Nylands förbund, som är en samkommun ägd av kommunerna i området. Landskapsplanen godkänns av landskapsfullmäktige.

Nylandsplanen som nu ska utarbetas omfattar hela Nylands landskap och tar tidsmässigt sikte på år 2050. I den här helheten ingår alla centrala markanvändningsteman som landskapsplanen ska ta i beaktande. Planens innehåll förverkligar Nylandsprogrammet och dess strategiska mål. Då Nylandsplanen träder i kraft, ersätter den de gällande landskapsplanerna för Nyland och Östra Nylands område. Det är enbart lösningen för vindkraft i etapplandskapsplanen 4 som inte förkastas.

Nylandsplanens program för deltagande och bedömning var framlagt till påseende och på remiss 13.2–13.3.2017. Sammanlagt 50 kommentarer gavs om programmet. Den senaste justeringen har gjorts i mars 2019 enligt den respons som getts om planutkastet.

Merja Vikman-Kanerva

Direktör, regionplanering

1. UTGÅNGSPUNKTER

1.1 Behovet av en ny landskapsplan

I responsen på de tidigare landskapsplanerna för Nyland och i diskussionerna med kommunerna och de andra intressegrupperna har det lyfts fram ett behov av att utarbeta en övergripande landskapsplan som omfattar alla centrala markanvändningsteman och som är ännu mer strategisk än de tidigare planerna. Avsikten är att Nylandsplanen ska bli ett nytt slags verktyg som lämpar sig ännu bättre än tidigare för den föränderliga verksamhetsmiljön.

Nylandsplanen 2050: etapplandskapsplanernas helhet

Nylandsplanen utarbetas för hela Nylands område och tar tidsmässigt sikte på år 2050. Nylandsplanen 2050-helheten består av tre regionala etapplaner som svarar på de olika behoven i regionerna. Planerna utarbetas för västra Nyland, Helsingforsregionen och östra Nyland.

Regionernas etapplaner styrs av och grundar sig på strukturöversikten för Nyland. Strukturöversikten har inga rättsverkningar och omfattar hela Nyland. Översikten presenterar en helhetsbild av landskapets regionstruktur 2050.

Landskapsplanens uppgift blir tydligare

I Nylandsplanen är avsikten att bättre kunna identifiera faktorer som är nödvändiga med tanke på nationella intressen och regionens utveckling och endast lösa dem. På det här sättet får kommunernas planer större spelrum att anpassa den mer detaljerade planeringen efter lokala förhållanden. Ett väsentligt mål är att på nytt definiera vilka teman som är viktiga för landskapets utveckling och som landskapsplanen ska styra samt med vilken noggrannhet. Man vill minska på antalet frågor som ska lösas med hjälp av landskapsplanen samt förtydliga planeringsbestämmelserna.

Trots att områdena i Nyland är olika bildar landskapet ändå en funktionell helhet där regionens

kommuner står i nära kontakt med varandra. För att utvecklas behöver landskapet långsiktiga principer och mål för markanvändningen. Riktlinjerna för planeringen av områdesanvändningen i hela landskapet dras upp i strukturöversikten för Nyland.

Planerna utarbetas efter regionernas behov

Landskapsplanen ska också svara på de olika områdenas behov. Olika saker är viktiga för olika områden och vissa frågor är det inte ens nödvändigt att lösa i landskapsplanen.

I etapplandskapsplanerna som utarbetas för regionerna behandlas förutom de teman som är viktiga för hela landskapets område även de frågor som är väsentliga för respektive region. Etapplanerna utarbetas för Helsingforsregionen, östra Nyland och västra Nyland. Indelningen stöds dels av att trafiksystemplanerna utarbetas för motsvarande områden, dels av att det redan sedan tidigare förekommer vedertaget samarbete med regionerna.

Målet är att de regionvisa etapplanerna kan uppdateras vid behov utan att hela strukturöversikten måste behandlas. Regionernas planer kan också oberoende av varandra ses över vid olika skeden om det behövs. I uppdateringarna ska man ändå ta i beaktande de principer som har anvisats i strukturöversikten beträffande hela landskapets regionstruktur, trafikförbindelser och utvecklingen av grönstrukturen samt en hållbar användning av naturtillgångar.

Landskapsplanernas helhet i Nyland förtydligas

Nylandsplanen 2050 utarbetas utifrån de nuvarande planlösningarna. Utarbetandet av planen utgår också från behovet att uppdatera planlösningarna och förtydliga den helhet som bildas av de olika planerna som har utarbetats i flera faser. Samtidigt strävar man efter att minska antalet ärenden som behandlas i planen.

I och med att etapplandskapsplanerna godkänns är avsikten att upphäva de tidigare landskapsplanerna med undantag av lösningen för vindkraft som anges i etapplandskapsplan 4 för Nyland.

Många av de ämnesområden som har behandlats i de gällande planerna har uppdaterats i samband med utredningar och planlösningar. Att planerna upphävs kan för deras del betyda att de gällande planlösningarna anvisas på nytt nästan precis som förut i de nya landskapsplanerna. Vad gäller andra teman har däremot verksamhetsmiljön och framtidsutsikterna förändrats, eller så finns det ny information om dem. För deras del reviderar regionernas etapplandskapsplaner samt kompletterar och förnyar de tidigare lösningarna.

Då planbeteckningar med rättsverkningar ändras eller helt och hållet upphävs förutsätts det att man har god kännedom om hur förändringarna inverkar på den mer detaljerade planeringen.

Ställning tas också till planens förverkligande

Det har också upplevts vara särskilt viktigt att förverkligandet av landskapsplanens lösningar främjas i en ordning som är ändamålsenlig med tanke på landskapets utveckling. Det förutsätter samarbete och överenskommelser med kommunerna och andra myndigheter som deltar i regionutvecklingen. Även om landskapsplanen traditionellt är en områdesreserveringsplan kan den också utvecklas till att mer styra när och i vilken ordning lösningarna ska förverkligas.

1.2 Landskapsplanens uppgift och betydelse

Planeringssystemet för markanvändningen omfattar i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (MBL) de riksomfattande målen för områdesanvändningen, landskapsplaner, generalplaner och detaljplaner (bild 1). Landskapsplanen tjänar till ledning för kommunernas planläggning och övrig verksamhet i anslutning till områdesanvändningen som utförs av kommunerna och andra myndigheter. I arbetet med landskapsplanen ska de av statsrådet godkända riksomfattande målen för områdesanvändningen samt landskapets utvecklingsbehov tas i beaktande. Landskapsplanen behandlar inte lokala behov, som gäller till exempel kommunernas interna områdesanvändning.

Landskapsförbundet, som är en samkommun som ägs av regionens kommuner, ansvarar för att utarbeta landskapsplanen. Landskapsplanen godkänns av landskapsfullmäktige som är sammansatt utifrån de politiska maktförhållandena som råder i kommunernas fullmäktige.

En godkänd landskapsplan har rättsverkningar. På området för en generalplan med rättsverkningar eller för en detaljplan gäller landskapsplanen inte. Landskapsplanen ska tjäna till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen.

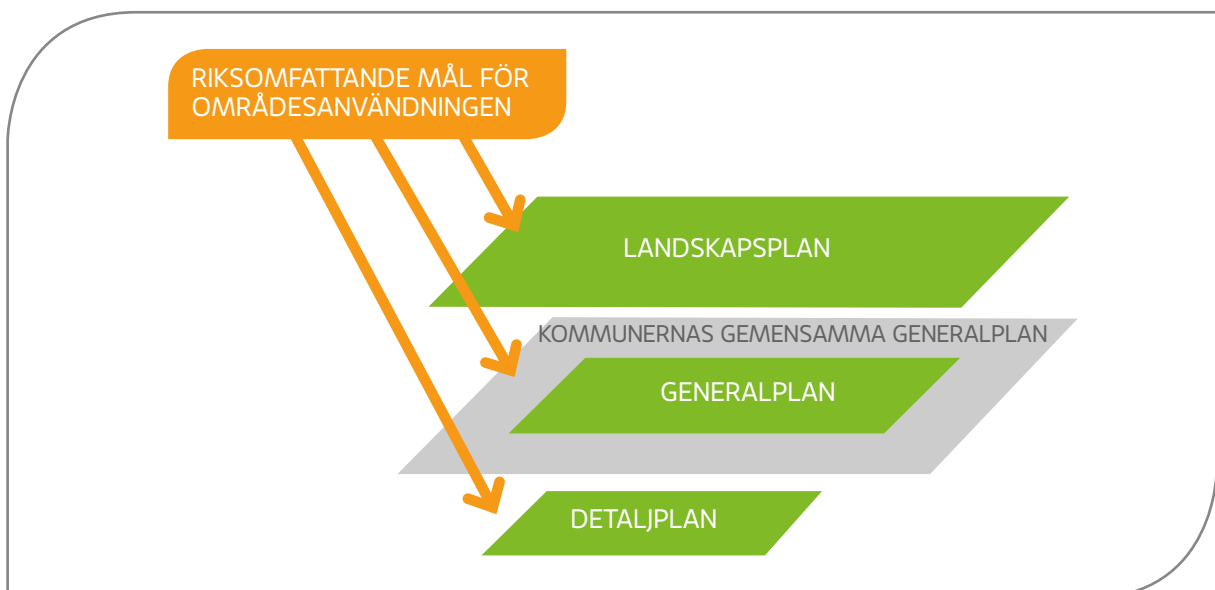

Bild 1. Områdesanvändningens planeringssystem.

Krav på landskapsplanens innehåll

I landskapsplanen anges principerna för områdesanvändningen och samhällsstrukturen. Man anvisar också områdesreserveringar som är nödvändiga med tanke på landskapets utveckling och översiktliga placeringar av funktioner som är betydande på landskapsnivå. Områdesreserveringar och andra beteckningar anges endast i den mån och med den noggrannhet som behövs med tanke på de riksomfattande målen eller landskapets mål för områdesanvändningen eller för att samordna områdesanvändningen i flera kommuner än en.

Riksomfattande mål för områdesanvändningen

De riksomfattande målen för områdesanvändningen har till uppgift att säkerställa att omständigheter av riksomfattande betydelse beaktas i landskapens och kommunernas planläggning samt i de statliga myndigheternas verksamhet. Statsrådet har 14.12.2017 fattat beslut om de förnyade riksomfattande målen för områdesanvändningen. Statsrådets beslut träder i kraft 1.4.2018. Statsrådets beslut ersätter beslutet från 2000 och det justerade beslutet från 2008 som gäller de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

28 § i markanvändnings- och bygglagen

När en landskapsplan utarbetas skall de riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas på det sätt som bestäms ovan. När planen utarbetas ska vikt fästas vid de särskilda behov som förhållandena i landskapet betingar. Planen ska i mån av möjlighet samordnas med landskapsplanläggningen av områden som gränsar till landskapsplaneområdet.

Naturskyddsprogram och naturskyddsbeslut som avses i 7 och 77 § naturvårdslagen (1096/1996) samt beslut om att inrätta landskapsvårdsområden som avses i 32 § i nämnda lag skall tjäna till ledning när planen utarbetas.

När planen utarbetas ska särskild vikt fästas vid

1. att landskapets region- och samhällsstruktur blir ändamålsenlig,
2. att områdesanvändningen är ekologiskt hållbar,
3. att arrangemangen för trafik och teknisk service är hållbara med tanke på miljö och ekonomi,

4. att vatten- och marksubstanstillgångarna används på ett hållbart sätt,
5. att verksamhetsbetingelser för näringslivet i landskapet ordnas,
6. att landskapet, naturvärdena och kulturarvet värnas, samt
7. att det finns tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation.

När planen utarbetas ska avseende också fästas vid en ekonomisk områdesanvändning och att markägare eller andra rättsinnehavare inte orsakas oskäligen olägenheter. När planen utarbetas ska det klarläggas vem som ska genomföra planen och vidta de åtgärder den förutsätter.

De omständigheter som nämns i denna paragraf skall utredas och beaktas i den utsträckning landskapplanen i egenskap av översiktlig plan förutsätter.

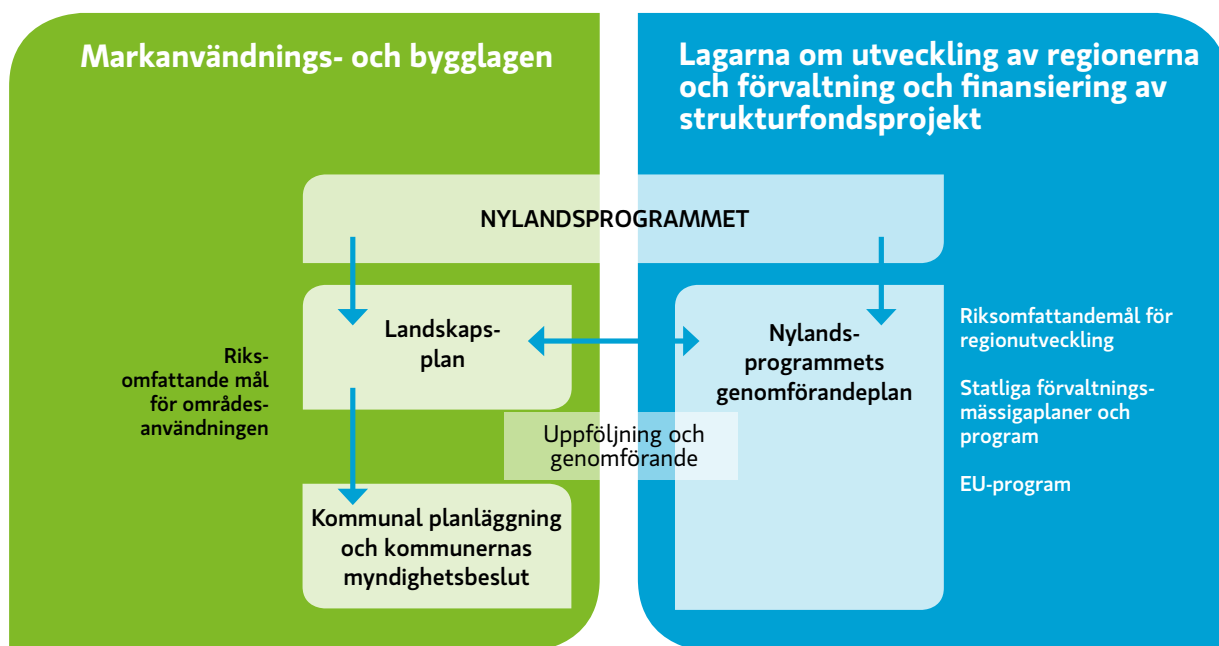

Bild 2. Modell för landskapets utveckling.

Landskapsutvecklingen som helhet i Nyland

Utgångspunkterna för Nylands utveckling har tecknats ned i Nylandsprogrammet 2.0, som är de regionala aktörernas gemensamma strategiska utvecklingsplan som sträcker sig över hela fullmäktigeperioden. De nyländska kommunerna, statsförvaltningen samt företags-, utbildnings- och många andra sektorer tar Nylandsprogrammet i beaktande i sina egna program, beredningen av finansieringsbeslut och prioriteringen av projekt. Med förverkligandet av Nylandsprogrammet 2.0 kan man stöda planens lösningar, bland annat genom att införa och styra regionutvecklingsfinansiering till utvecklingsprojekt som främjar landskapsplanens lösningar.

Nylandsprogrammet 2.0 omfattar en långsiktig vision och strategi för landskapet fram till 2050 samt de strategiska prioriteringarna för åren 2018–2021. Landskapsfullmäktige godkände Nylandsprogrammet 2.0 i december 2017. Programmet utarbetades parallellt med Nylandsplanen och man använde sig av samma utredningar och mål.

En genomförandeplan styr förverkligandet av Nylandsprogrammet 2.0. I planen riktas landskapets strukturförfinansiering och nationella finansiering. Planen görs upp i samarbete med aktörerna och i den beskrivs de viktigaste projekten,

intressebevakningsåtgärderna och planerna för de kommande två åren. Landskapets samarbetsgrupp godkänner genomförandeplanen.

De strategiska prioriteringarna för Nylandsprogrammet 2.0 är:

- **En välmående och kunnig människa**
- **Framgångsrik och ansvarsfull affärsverksamhet**
- **Ett klimatsmart och mångsidigt landskap**

Programmets vision är **Helsinki Region 2050 – Cool & the most Vibrant region in Europe.**

Mera information: www.uudenmaanliitto.fi/nylandsprogrammet

1.3 Landskapsplanens handlingar

Landskapsplanen kan i enlighet med 27 § i markanvändnings- och bygglagen utarbetas som en övergripande landskapsplan som omfattar hela landskapet och alla områdesanvändningsbehov, som en etappplan som behandlar särskilda ärendehelheter eller som en plan som berör ett delområde i landskapet. I en övergripande landskapsplan väljer man i praktiken också vilka teman som planen ska behandla.

Planläggningen på landskapsnivå är en fortlöpande process, där nya planer delvis ersätter och delvis kompletterar den helhet som de tidigare utarbetade landskapsplanerna bildar. När den rådande plansituationen tolkas ska alla gällande landskapsplaner tas i beaktande. I synnerhet i Nyland som utvecklas snabbt förutsätter det kontinuerlig planering att landskapsplanen hålls aktuell. I Nyland finns redan flera gällande landskapsplaner och den helhet som de bildar är delvis svår att gestalta.

Landskapsplanens handlingar

Landskapsplanen består av en plankarta och planbeteckningar samt planeringsbestämmelser i anslutning till beteckningarna. Till planen hör också en planbeskrivning som förtydligar och ger bakgrund till de lösningar som plankartan och planeringsbestämmelserna står för. Plankartan och beteckningarna och bestämmelserna godkänns i fullmäktige. Även om planbeskrivningen inte har rättsverkningar på samma sätt som plankartan och beteckningarna och bestämmelserna, är beskrivningen viktig för tolkningen av planen och den används bland annat som bakgrundsmaterial vid domstolsförhandlingar. Med hjälp av landskapsplanens kartbilagor är det möjligt att åskådliggöra, förtydliga, precisera och ge bakgrund till planens lösningar. Kartbilagorna kompletterar plankartorna och de kan också utarbetas så att de har rättsverkningar.

1.4 Landskapsplanesituationen i Nyland

De gällande landskapsplanerna för Nyland är en central utgångspunkt för Nylandsplanen. Landskapsplanerna för Nyland och Östra Nyland är övergripande planer som tar fasta vid alla markanvändningsformer som har ansetts vara väsentliga på landskapsnivå. De har utarbetats i början av 2000-talet och lösningarna har senare setts över och kompletterats med etapplandskapsplaner som behandlar olika teman.

Nylands och Östra Nylands landskap gick samman och blev Nylands landskap år 2011. Senare har landskapsplanerna, som delvis har utarbetats på olika sätt, förenhetligats efter hand. Beträffande en del teman har en granskning som omfattar hela Nyland och förenhetligandet av planens styrande verkan fortfarande inte gjorts.

Etapplandskapsplanerna 1, 2 och 3 för Nyland kompletterar och reviderar de övergripande planerna vad gäller särskilda teman. Etapplandskapsplan 1 har utarbetats endast för det område som Nylands landskap tidigare omfattade och etapplandskapsplan 3 gäller endast ett snävt tema och ett område i Esbo. Etapplandskapsplanerna 1, 2 och 3 har vunnit laga kraft. Etapplandskapsplan 4 för Nyland kompletterar och reviderar de gällande landskapsplanerna. Landskapsfullmäktige godkände etapplandskapsplan 4 på våren 2017. Mera information om etapplandskapsplan 4: www.uudenmaanliitto.fi/planfyra.

Utöver de ovan nämnda landskapsplanerna gäller på Östersundomområdet även landskapsplanerna för Nyland och Östra Nyland samt de regionplaner som har ändrats till landskapsplan. För Östersundomområdet utarbetas en landskapsplan som omfattar ett område som sträcker sig från Östersundom i Helsingfors till Söderkulla i Sibbo och till en del av Västersundom i Vanda. Helsingfors, Vanda och Sibbo utarbetar en för kommunerna gemensam generalplan för en del av planområdet. Landskapsplanen för Östersundomområdet utarbetas som en skild process som en del av etapplandskapsplan 2 för Nyland. På nätet kan man följa med hur arbetet med landskapsplanen för Östersundomområdet framskrider: www.uudenmaanliitto.fi/ostersundomområdet.

Nylands landskapsplaner i sin helhet

Efter att etapplandskapsplan 4 för Nyland färdigställts finns det sammanlagt fler än 100 olika planbeteckningar i landskapsplanerna som gäller på Nylands område. När den rådande landskapsplanesituationen tolkas ska alla gällande landskapsplaner tas i beaktande. Den gällande landskapsplanesituationen har åskådliggjorts i form av en inofficiell plansammanställning.

Landskapsplanerna för Nyland har utarbetats i skalorna 1:100 000–1:150 000. Skalan inverkar inte på planens översiktliga nivå och landskapsplanens beteckningar är lika översiktliga oberoende av i vilken skala planens tekniska framställning har förverkligats.

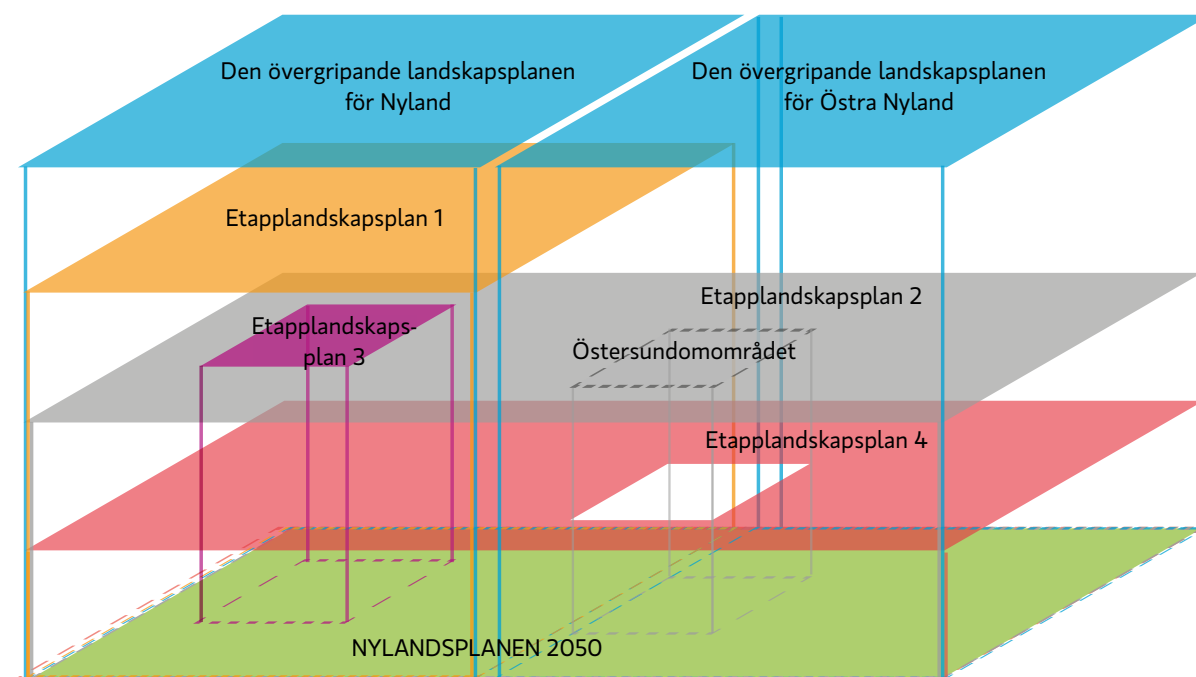

Bild 3. Landskapsplanesituationen i Nyland.

1.5 Landskapen och lagstiftningen förnyas

Landskapsreformen som pågår i Finland medför betydande förändringar i Nylands uppgifter, politiska styrning och finansieringssystem. En ny regionförvaltning blir till genom att landskapsförbundets och delar av den statliga regionförvaltningens och kommunernas verksamhet slås samman. Landskapet blir en ny regionförvaltningsnivå. Ordnanandet av social- och hälsovårdstjänster, regionförvaltningsuppgifter och regionala tjänster koncentreras till landskapen.

Nylands landskapsgräns och landskapsplanens område kommer ändå inte att förändras. Väsentligt med tanke på planläggningen på landskapsnivå är att det politiska styrsystemet förändras. De nya landskapens förtroendevalda kommer att väljas genom direkta val och den nya landskapsförvaltningen ska träda i kraft från och med början av 2020. Landskapsreformen inverkar också på lagstiftningen. I lagförslagen som utarbetats i landskapsreformens andra fas föreslås att markanvändnings- och bygglagen ändras så att landskapet har ansvar för att utarbeta landskapsplanen. Planeringen av områdesanvändningen och uppgiften av främja ordnandet av byggnadstillsynen i kommunen skulle också höra till

landskapet. Enligt regeringens förslag till ändring av landsvägslagen skulle landskapets trafikmyndighet svara för landskapets trafiksystemplan och samordningen av planen med övrig planering. Beredningen som berör landskapsreformen i Nyland kan följas på adressen www.nyland2019.fi.

Markanvändnings- och bygglagen (MBL) har också uppdaterats under år 2017. I samband med revideringen förenklades tillstånds- och planläggningsförfarandena i anslutning till byggverksamhet samt styrningen av stora detaljhandelsenheter. NTM-centralerna har fått en mer konsultativ roll och besvärsrätten i planärenden har begränsats. Frågor och svar som berör lagändringarna har samlats på adressen www.ym.fi/mrlmuutokset.

Statsrådet har 14.12.2017 fattat beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen som styr planläggningen på landskapsnivå. Statsrådets beslut träder i kraft 14.2018. Statsrådets beslut ersätter statsrådets beslut från 2000 och det reviderade beslutet från 2008 som gäller de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Målet är att Nylandsplanen ska utarbetas så att den kan fungera som en översiktlig landskapsplan i enlighet med markanvändnings- och bygglagen oberoende av förändringarna som pågår inom förvaltningen och lagstiftningen.

2 MÅL OCH PLANERINGSPRINCIPER FÖR NYLANDSPLANEN 2050

För planarbetet har man ställt upp mål som gäller både beredningsprocessen och innehållet. De innehållsmässiga målen för Nylandsplanen beskriver ett hållbart Nyland det löner sig att sträva efter i framtiden. Planens huvudmål svarar på aktuella och förutsedda förändringsfaktorer och utmaningar. Huvudmålen konkretiseras i samband med att planarbetet framskrider med hjälp av planeringsprinciperna och specialfrågorna för regionernas planer.

Målen för planprocessen beskriver hurdan landskapsplan och process som eftersträvas med arbetet med Nylandsplanen 2050. Med målen för

planprocessen svarar man på de ändringsbehov som har iakttagits vid tidigare planomgångar samt på förändringarna i verksamhetsmiljön för planläggningen på landskapsnivå, såsom landskapsreformen.

Planens huvudmålsättningar har ställts upp utifrån framtidens mest betydande förändringsfaktorer som har lyfts fram i landskapets prognostiseringsarbete. Målen har ställts upp i nära samarbete med planens intressegrupper. Planens huvudmål har i uppgift att styra planens mer konkreta planeringsprinciper, planlösningar och konsekvensbedömningarna av dem, jämförelser av olika alternativ och

i ett senare skede också uppföljningen av planens förverkligande.

Specialfrågorna i regionernas planer har tagits fram genom att precisera planens huvudmålsättningar i samarbete med kommunerna i samtliga tre kommuner och i växelverkan med övriga sakkunniga. I frågorna beaktas respektive regions särdrag och egna utvecklingsbehov.

Hållbar utveckling ingår i alla Nylandsplanens huvudmål och uppmärksamhet fästs vid ekonomisk, ekologisk, social och kulturell hållbarhet. Målen grundar sig på de riksomfattande målen för områdesanvändningen, Nylandsprogrammets mål och övriga mål och strategier på riks- och landskapsnivå samt mål som ställts upp för tidigare landskapsplaner. Målen för strategin Europa 2020 har också tagits i beaktande. Med hjälp av växelverkan har man strävat efter att bättre beakta också de mål som planens viktigaste intressegrupper har ställt upp.

2.1 De mest betydande förändringsfaktorerna som ligger bakom planens mål

I framtiden sker förändringarna allt snabbare och är allt svårare att förutse. Därför ska man i planläggningen på landskapsnivå förbereda sig för allt mer komplicerade och överraskande utvecklingsförlopp. Härnäst redogörs för förändringsfaktorer som har tagits fram med hjälp av framtidsgranskningar för Nyland och som kan anses vara de viktigaste med tanke på regionplaneringen och planläggningen på landskapsnivå i Nyland.

Som en följd av globaliseringen får staternas, regionernas och organisationernas nätverk och sammanlutningar en allt större betydelse. Den ekonomiska och politiska osäkerheten ökar och störningar som från början är regionala kan expandera och bli globala. Av globaliseringen och internationaliseringen följer också att invandringen ökar. Som en motkraft till globaliseringen kan uppskattningen för det lokala öka och förhållandet till kulturarvet bli starkare.

Konkurrensen mellan regionerna på den internationella marknaden förutsätter smart specialisering och regionernas profilering. Dessa kan stödas genom att man utnyttjar högklassig forskning, innovationer och digitalisering. Vad gäller den internationella konkurrenskraften spelar arbetsmarknadsområdets storlek och enhetlighet en särskild

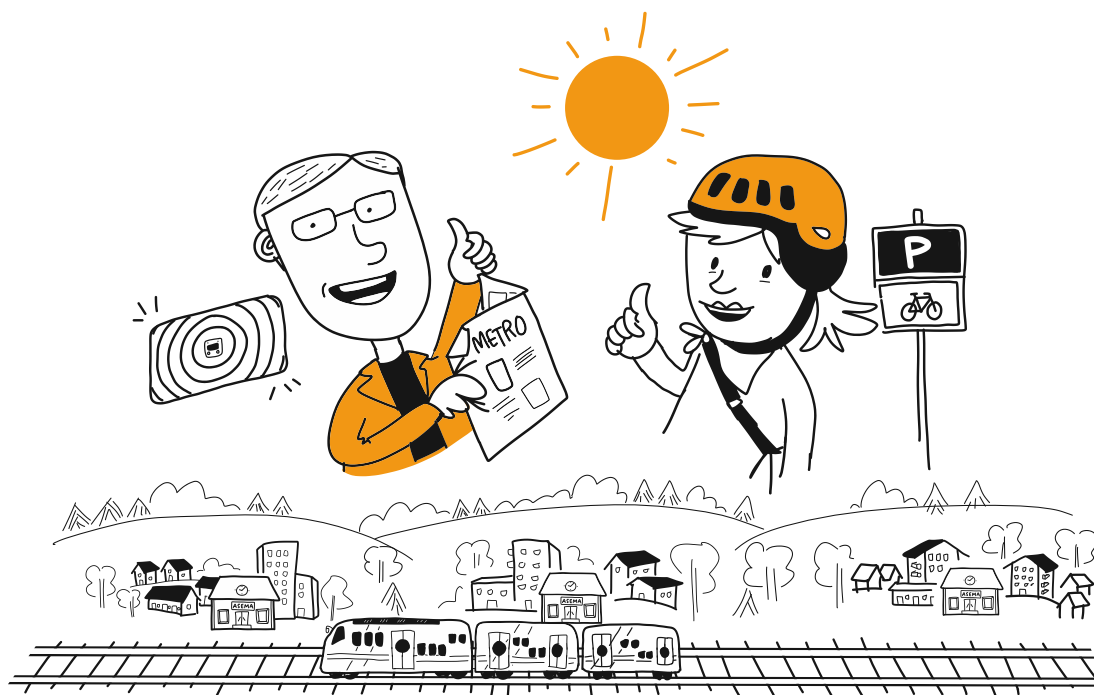
roll. Arbetsresorna och resorna som görs för att uträtta ärenden ökar till följd av att arbetsmarknadsområdet i Nyland utvidgas och hanteringen av dem kommer att utgöra en särskild utmaning. Arbetspendlingen ökar vilket medför att arbetskraftsresurserna utnyttjas bättre, men å andra sidan leder det till att arbetsresorna blir längre.

Förändringarna som sker inom arbets- och näringslivet är särskilt utmanande för planläggningen på landskapsnivå eftersom de är svåra att förutse. Nyland kommer främst att specialisera sig inom informations- och affärslivets tjänster och deras andel har beräknats öka snabbt i framtiden. Branschen förväntas öka proportionellt sett snabbare i Nyland än i övriga Finland. Även om arbetsmarknaden allt kraftigare koncentreras till huvudstadsregionen finns det även i andra delar av Nyland förutsättningar för att i synnerhet arbetsplatserna inom servicebranschen ökar till följd av befolkningstillväxten.

Digitaliseringen och utvecklingen inom teknologin förändrar samhället och individernas förhållningssätt genomgående. De möjliggör bland annat nya verksamhetsmodeller i anslutning till trafik, ekonomi och service. Behovet av transport och att förflytta sig minskar då många ärenden kan uträttas på distans eller virtuellt. Å andra sidan kan rörligheten som helhet till och med öka om till exempel rörligheten på fritiden ökar. Företagen får större möjligheter att välja var verksamheten förläggs, men de verkar ändå fortsättningsvis koncentrera sig till attraktiva knutpunkter och utvecklingskorridorer.

Klimatförändringen är en av vår tids största utmaningar. På global nivå medför ett varmare klimat till exempel torka och att havsnivån stiger, vilket kan innebära bland annat att flyktingströmmarna ökar i Nyland. Extrema väderfenomen, såsom stormar och översvämningar som orsakas av ösregn kan vara ekonomiskt skadliga för till exempel infrastrukturen, byggnaderna och näringarna.

Stävjandet av klimatförändringen förutsätter att man inom energiproduktionen övergår från fossila bränslen till energikällor med låga utsläpp. Energieffektiva lösningar blir allt vanligare både vad gäller olika sätt att färdas och boende och affärsverksamhet. Jordmånens och biomassans betydelse för bindningen av kol blir allt tydligare. Cirkulär ekonomi, det vill säga återanvändningen av material och råvaror, blir vanligare inom all slags verksamhet. Det ger upphov till mindre avfall och sparar på naturtillgångarna.

Tillgången till rent vatten, odlingsduglig jord, olika mineraler och många andra naturtillgångar riskerar minska. Naturens mångfald är hotad då arternas naturliga livsmiljöer försvinner till följd av klimatförändringen och människans verksamhet. Urbaniseringen medför en ökad användning av naturtillgångar samt ett tryck på grönområdena och huruvida de räcker till. Den bebyggda stadsmiljön blir allt tätare och samtidigt blir en trivsamt livsmiljö en allt viktigare attraktionsfaktor för städerna.

En allt större del av befolkningen bor i städerna, men å andra sidan blir boendet mer utspritt. Flyttningen rör sig från landsbygden till städerna, vilket ger stadscentrumen en starkare roll i förhållande till landsbygdscentrumen. De som flyttar är vanligtvis unga och i arbetsför ålder och då koncentreras också den naturliga befolkningsökningen till städerna. Risken är att regionstrukturen polariseras och indelas allt kraftigare i framgångsrika stadsregioner och en tillbakagående landsbygd. Å andra sidan kan också landsbygden gynnas av städernas tillväxt i och med att den närproducerade energin och maten samt närturismen ökar i framtiden. Samtidigt finns det en risk att de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan olika grupper blir allt större. Då olika invånargrupper har allt mer olika värderingar, livssätt och behov krävs en mångsidigare livsmiljö, bostadsproduktion samt ett varierande serviceutbud. Det blir viktigare att känna igen och utnyttja de olika roller och styrkor som olika områden har.

Förändringarna i befolkningsstrukturen inverkar kraftigt på Nylands utveckling. Antalet personer i pensionsåldern och deras förhållande till den övriga befolkningen kommer att öka i hela Nyland. Befolkningen i arbetsför ålder ökar fortfarande i Nyland men i regionerna förekommer det stora skillnader vad gäller utvecklingen av invånarna i arbetsför ålder. Antalet unga och barn ökar i en långsammare takt. Invånarna med invandrarbakgrund utgör den mest centrala källan till befolkningstillväxt. Då befolkningen blir allt äldre och försörjningskvoten sämre uppstår det utmaningar vad gäller att trygga servicen och den offentliga ekonomin, i synnerhet utanför huvudstadsregionen.

2.2 Huvudmål som styr beredningen av planen

Nylandsplanens huvudmålsättningar är:

- Att styra tillväxten på ett hållbart sätt och skapa en balans mellan områdena
- Att svara på klimatförändringen och utnyttja naturen och naturtillgångarna på ett hållbart sätt
- Att öka välbefinnandet och landskapets dragningskraft
- Hållbar konkurrenskraft

Bild. Mål för Nylandsplanen 2050.

Styra tillväxten på ett hållbart sätt och skapa en balans mellan områdena

- På ett hållbart sätt förbereda för att befolkningen ökar på en del områden och minskar på andra
- Balanserad region- och samhällsstruktur
- Främja områden med många centrum
- Stöda centrumområdenas livskraft
- Blandad verksamhet i tätorterna
- Balanserat service och rekreationsnät
- Markanvändningen stöder sig på den befintliga strukturen
- Förtäta, komplettera och förenhetliga
- Stöda sig på kollektivtrafik och andra hållbara färdssätt
- Mångsidig och anpassningsbar samhällsstruktur

Med en hållbar styrning av tillväxten och en balanserad regionutveckling strävar man efter att

svara på de utmaningar som följer av befolkningssökningen i Nyland, bland annat urbaniseringen, den åldrande befolkningen, en försämrad försörjningskvot och differentieringen mellan regionerna. Målet är att med hjälp av landskapsplanen stöda ett landskap som till sin struktur är balanserat, har många centrum och som bildar en attraktiv helhet bestående av olika regioner.

Centrumområdena i ett landskap med många centrum är livskraftiga och tätorterna har många blandade funktioner. Servicenätet är balanserat och lättillgängligt för olika befolkningsgrupper. Den bebyggda miljön kompletteras av en mångsidig och enhetlig grönstruktur. Områdesanvändningen stöder sig på den befintliga strukturen och gör den tätare samt kompletterar och förenhetligar den. Regionstrukturen koncentrerar sig på kollektivtrafiken och andra hållbara färdssätt. Landskapsplanen stöder en mångsidig, anpassningsbar och flexibel samhällsstruktur.

Svara på klimatförändringen och utnyttja naturen och naturtillgångar på ett hållbart sätt

- **Främja kolneutralitet**
- **Främja hållbar användning av naturtillgångarna**
- **Öka naturens mångfald**
- **Förbättra utbudet av ekosystemtjänster**
- **Material- och resurseffektivitet**
- **Främja en cirkulär ekonomi**

Planens mål om att svara på klimatförändringen omfattar åtgärder både i anslutning till att stäva och anpassa sig till förändringen. Planarbetet främjar kolneutralitet. I målet ingår att sträva efter en hållbar och utsläppsfri samhällsstruktur, stöda hållbara levnadssätt med hjälp av planläggningen på landskapsnivå samt sträva efter att kontrollera energiproduktionen och -konsumtionen.

Med hjälp av metoderna inom områdesanvändningen ska man i planarbetet som en följd av klimatförändringen också förbereda sig för extrema väderfenomen, en stigande havsnivå, växtsjukdomar och att antalet klimatflyktingar ökar. Målet är att med planarbetet främja en hållbar användning av naturtillgångar såsom skog, åkrar, vatten, jordmaterial och energi. Hit hör också att främja material- och resurseffektivitet samt cirkulär ekonomi.

Planarbetet har även som mål att öka naturens mångfald och förbättra utbudet av ekosystemtjänster i Nyland.

Öka välbefinnandet och landskapets dragningskraft

- Profilerings och utveckling som utgår från regionernas styrkor
- Främja närheten till naturen
- En smidig vardag
- Tillgängligheten till service
- Främja en hälsosam och trygg livsmiljö
- Beakta allt mångsidigare levnadssätt och värderingar

En unik miljö är en viktig attraktionsfaktor för Nyland och en förutsättning för välbefinnande som det lönar sig att värna om. De nyländska områdenas olika styrkor ska utnyttjas i planarbetet och utvecklas utgående från deras egna behov så att områden som profileras som olika kompletterar varandra. Ett

Nyland som bildas av olika attraktiva områden är mer än summan av delarna.

Ett perspektiv av en attraktiv miljö är att naturen är nära och lättillgänglig. Närheten till naturen är en betydande attraktionsfaktor också på internationell nivå och den bör främjas med hjälp av planläggningen på landskapsnivå. Värdefulla kulturmiljöer – som omfattar kulturlandskap, byggnadsarv och fornlämningar – är viktiga identitetsfaktorer som förstärker invånarnas relation till sin livsmiljö. Att värna om och utveckla kulturmiljöerna med beaktande av deras värden och särdrag ökar landskapets dragningskraft och skapar unika livsmiljöer.

En fungerande vardag och tillgängligheten till tjänster ökar också välfärden och dragningskraften. I synnerhet då befolkningen blir äldre får tillgängligheten till tjänster en allt större betydelse. En smidig vardag hänger nära samman med hur väl samhällsstrukturen, såsom trafikförbindelserna fungerar.

Genom att med hjälp av landskapsplanen främja en hälsosam och trygg livsmiljö ökar invånarnas välbefinnande i Nyland. Planarbetet ska också ta i beaktande de allt mångsidigare levnadssätten och värderingarna. Planen ska sträva efter att jämlikt kunna erbjuda välbefinnande i olika delar av Nyland. En samhällsstruktur med mångsidiga funktioner kan svara på de allt mer olika behoven som olika befolkningsgrupper har.

Hållbar konkurrenskraft

- Öka den internationella konkurrenskraften
- Förbättra Nylands tillgänglighet på internationell och nationell nivå
- Göra arbetsplatser och tjänster lättare att nå
- Stöda näringslivets hållbara konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar
- Beakta och utnyttja teknologins utveckling och nya verksamhetsmodeller
- Smart specialisering inom regionernas näringar

Med målet om hållbarhet konkurrenskraft vill man med hjälp av planläggningen på landskapsnivå svara på förändringarna inom arbets- och näringslivet, regionalekonomiska och globala utmaningar samt förändringarna som nya verksamhetsmodeller och teknologins utveckling medför. Nyland konkurrerar med andra europeiska metropolområden inom den globala världsekonomin. För att vara attraktivt

måste Nyland erbjuda möjligheter för invånarna och näringslivet som är bättre än de i andra metropol-områden och som stöder en hållbar utveckling.

Målet är också att planen ska förbättra Nylands tillgänglighet både på internationell och nationell nivå. Det är också viktigt att förbättra den interna tillgängligheten till arbetsplatser och tjänster. Bättre tillgänglighet stöder också en utvidgning av marknadsområdet och regionalekonomins positiva utveckling.

Med hjälp av planen vill man stöda näringslivets verksamhetsförutsättningar och hållbara konkurrenskraft. Smart tillväxt, teknologins utveckling och den potential som följer av nya verksamhetsmodeller ska beaktas i planarbetet. Ett viktigt mål är också att stöda Nylands fokusområden inom smart specialisering samt med hjälp av landskapsplanen förstärka regionernas egna näringsprofiler.

2.3 Mål som styr planprocessen

Nylandsplanens mål är att samordna de riksomfattande målen för områdesanvändningen med målen på landskapsnivå och regional nivå. Syftet är att genom en öppen och engagerande process formulera en gemensam vision för landskapet vad gäller de frågor som behandlas i planen. Landskapsplanen

utarbetas i nära samverkan med andra processer som framskrider parallellt med planen.

En viktig uppgift är att öppna upp motiveringarna till planlösningarna och tolkningen av planbestämmelserna. Man satsar också på att främja planens mål och lösningar samt utveckla lättanvända mätare för att följa upp planens förverkligande.

Målet är en dynamisk och smidig planprocess som strävar efter att svara på landskapsreformens behov och förändringarna som sker i verksamhetsmiljön då planarbetet framskrider. Det ska vara lätt att använda och få tillgång till planprocessens material. Planarbetet har som mål att utnyttja och utveckla nya metoder och verktyg som också gynnar planens intressegrupper.

Man eftersträvar att planarbetet sker i öppen växelverkan med planens olika intressegrupper. I planprocessen vill man aktivt utnyttja sakkunskapen och synpunkterna som kommunens sakkunniga och beslutsfattare, nyländska aktörer, olika myndigheter och även grannlandskapens representanter har.

2.4 Nylandsplanens planeringsprinciper

Utifrån planens analyskede (bland annat utvecklingsbilder och bakgrundsutredningar) har man sammanfattat gemensamma planeringsprinciper för

Nylandsplanen. De har godkänts i landskapsstyrelsen. Planeringsprinciperna beskriver hur planeringsfrågorna ska lösas i planen. Principerna blir konkreta i planlösningarna och planhandlingarna.

Det är ändamålsenligt att behandla flera teman på samma sätt i de olika regionernas etapplaner. Nylandsplanens planeringsprinciper beskriver dessa gemensamma spelregler.

Nylandsplanens planeringsprinciper har delats in under sju olika rubriker:

1. Tillväxt på hållbara områden
2. Nätverk med livskraftiga centrum
3. Hållbara färdvägar
4. Ett lättillgängligt Nyland
5. Specialiserade regioner och näringar
6. En attraktiv miljö
7. Fungerande samhällsteknisk försörjning och hållbar energi

1. Tillväxt på hållbara områden

I enlighet med den första principen styrs tillväxten i planen i huvudsak till centrum- och tätortsområden med mångsidig verksamhet och som lätt kan nås med hållbara färdmedel. På det här sättet stöder planen hållbara färdvägar, service och centrum. Avsikten är att planen ska stöda mångsidig och blandad verksamhet i tätorterna. Av ekonomiska och ekologiska orsaker är det ändamålsenligt att till största del styra tillväxten till den befintliga strukturen.

2. Nätverk med livskraftiga centrum

I enlighet med den andra principen styrs tillväxten på respektive område till områdets viktigaste och mest tillgängliga centrum. Centrumens livskraft stöds med effektivare markanvändning både i centrumen och på de närliggande områdena. Det väsentliga är att stöda centrumens utveckling som mångsidiga koncentrationer (bl.a. genom att koncentrera detaljhandeln till centrumen) och utgående från deras egna styrkor.

3. Hållbara färdvägar

I enlighet med den tredje principen stöder planen i synnerhet hållbar mobilitet i regionen bland annat genom att samhällsstrukturen förtätas. Planen stöder på regionstrukturnivå både kärnans interna trafiknät och förbindelser mellan kärnan och regioncentrumen. Det är också viktigt att beakta anslutningstrafiken från de omgivande områdena till

centrumen. Till planen hör att anvisa såväl förbindelser på landskapsnivå som att granska bytes- och anslutningsplatser.

4. Ett lättillgängligt Nyland

I enlighet med den fjärde principen stöds Nylands nationella och internationella tillgänglighet med verksamhetsförutsättningar för flyg- och sjötrafik samt förbindelser på land. De viktigaste knutpunkterna för trafiken är bland annat Helsingfors-Vanda flygplats, hamnarna och logistikområdena. Med tanke på den internationella konkurrenskraften ska man med hjälp av förbindelser skapa förutsättningar för att utvidga arbetsmarknadsområdet. Viktiga projekt i anslutning till detta är bland annat Tallinn-tunneln, Flygbanan, ESA-banan och Östbanan.

5. Specialiserade regioner och näringar

I enlighet med den femte principen stöder planen verksamhets- och utvecklingsförutsättningarna för näringar i landskapets olika delar utgående från vilka behov det finns inom branscherna. I planlösningarna beaktas de olika områdenas styrkor och särdrag bland annat vad gäller näringar. Planen har ofta en indirekt inverkan på näringarna. Till planen hör såväl att anvisa trafikförbindelser som att effektivisera markanvändningen och stöda centrumen.

6. En attraktiv miljö

I enlighet med den sjätte principen stöder man en attraktiv miljö genom att identifiera och trygga bevarandet av förbindelser och områden som är viktiga för naturens mångfald, landskapet, kulturmiljön, naturtillgångarna och rekreationen samt för deras utvecklingsmöjligheter. Vidsträckta och enhetliga grönhelheter är betydande för att stävja klimatförändringen, för naturens mångfald och landsbygdsnäringarnas lönsamhet. Attraktiva omgivningar är viktiga både med tanke på invånarna och turisterna.

7. Fungerande samhällsteknisk försörjning och hållbar energi

I enlighet med den sjunde principen främjar planen övergången till ett energisystem som är hållbart för klimatet. I planen tryggas områden och nätverk för samhällsteknisk försörjning av betydelse på landskaps- och riksnivå samt deras utvecklingsbehov.

3. PLANERINGSOMRÅDE

3.1 Nylands landskap

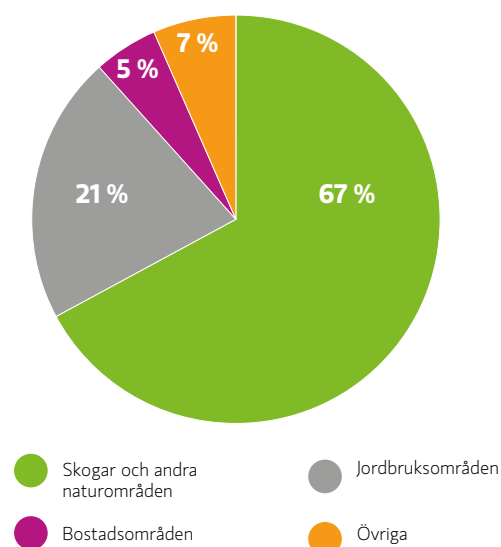
Befolkning

Nylandsplanen 2050 utarbetas för Nylands landskap och dess 26 kommuner. Nyland är Finlands folkrikaste landskap. I regionen bor 1,6 miljoner människor, vilket är en tredjedel av hela landets befolkning. Enligt prognoserna kommer Nyland att växa med upp till 550 000 invånare och 290 000 arbetsplatser fram till år 2050. En central del av arbetet med Nylandsplanen 2050 är att på ett hållbart sätt styra denna tillväxt och de fenomen som följer med den. Befolkningen beräknas öka i största delen av de nyländska kommunerna, även om skillnaderna i befolkningstillväxten är stor mellan kommunerna i kärnan och utkanten av landskapet. Befolkningen förväntas öka mest i huvudstadsregionen.

Bedömningen av befolkningsutvecklingen utgår från de befolkningsprojektioner* som har gjorts för Nyland och där förändringarna i regionalekonomin har tagits i beaktande. Sådana är till exempel befolkningens åldersstruktur, efterfrågan på arbetskraft, företagens investeringar och bostadsproduktionen. Förändringarna i regionalekonomin syns i befolkningsutvecklingen i synnerhet i form av flyttning mellan kommunerna.

Befolkningen i Nyland uppskattas öka med i genomsnitt 16 000 invånare om året (2,17 miljoner fram till år 2050). Om den ekonomiska tillväxten är rimlig skulle invånarantalet öka med i genomsnitt 13 000–15 000 personer per år (2,13–2,16 mn). En mycket långsam ekonomisk tillväxt skulle innebära en årlig tillväxt på i medeltal 5 000 invånare (1,78 mn). Med tanke på planläggningen på landskapsnivå är en kraftig tillväxt det mest intressanta alternativet eftersom det ger en uppfattning om vilken volymmässig tillväxt det lönar sig att förbereda sig för i landskapet.

Bild 5. Markanvändningen i Nyland 2012.
Källa: Corine Land Cover 2012 (SYKE).

Markanvändning

Nylands areal är 9 097 km². Det är tre procent av hela Finlands areal. Mer än två tredjedelar av landskapets befolkning bor i huvudstadsregionen. Även om Nyland är Finlands mest tät bebyggd landskap är 85 procent av arealen fortfarande obebyggd. Området som Nylands tätorter omfattar har ändå utvidgats snabbt under de senaste årtiondena. Också i det här fallet förekommer det stora skillnader mellan de nyländska kommunerna. I Nyland finns det även livsmiljöer som till följd av det sydliga läget, den varierande jordmånen och den vidsträckt skärgården med miniatyrlandskap är unika för flera olika arter. Skogar, åkrar, vattendrag samt andra naturområden bildar ett ekologiskt nätverk som är viktigt för att arter ska kunna bevaras och spridas.

* Laakso, S. (2017). Scenarier för regionalekonomin i Nyland samt befolknings- och arbetsplatsprojektioner.

Den växande befolkningen behöver mångsidiga möjligheter till rekreationen och på vissa ställen innebär trycket på att ta i bruk obebyggda områden ett hot för bevarandet av rekreationsområdena.

Nylands geografiska läge och gynnsamma naturförhållanden har skapat en grund för landskapets rika kulturhistoria. Till landskapets mest särpräglade kulturmiljöer hör bland annat Sveaborg, bruksmiljöerna, sommarstugorna längs med kusten och i skärgården samt kulturlandskapen vid bördiga ådalar.

Det förekommer en tydlig fördelning i markanvändningen, dels finns det den urbana huvudstadsregionen, dels stora obebyggda områden i öst och väst. Speciellt i huvudstadsregionen bor så gott som alla på ett område som omfattas av detaljplanering. I en del av kommunerna i västra och östra Nyland bor mindre än hälften av invånarna på områden som omfattas av en detaljplan.

Boende

Bostadsområdena skiljer sig mycket från varandra på olika håll i landskapet. Av nylänningarna bor 63 procent i höghus. Ändå är höghus den vanligaste boendeformen endast i huvudstadsregionen. Problemen som gäller boendet är också olika. Trångt och dyrt boende är ett problem i synnerhet i huvudstadsregionen och situationen inverkar på hela landskapets konkurrenskraft.

Pendling

Huvudstadsregionens pendlingsområde är stort och arbetsresorna är längre i Nyland än i övriga Finland. Som färd sätt upptar kollektivtrafiken nästan hälften av alla resor i huvudstadsregionen, men i övriga delar av landskapet är personbilen det överlägset vanligaste färdmedlet.

Tabell 1. Arbetsplatser branschvis 2014. Källa: Statistikcentralen.

	Informations- och företagstjänster	Industri, lagring och logistik	Handel, inkvarterings- och kosthållsverksamhet	Offentlig förvaltning och välfärdstjänster	Primärproduktion	Övriga
Helsingforsregionen	27,6 %	21,5 %	17,8 %	25,7 %	0,3 %	7,2 %
Västra Nyland	12,0 %	31,6 %	15,9 %	30,9 %	3,2 %	6,5 %
Östra Nyland	13,8 %	37,1 %	14,3 %	25,0 %	4,0 %	5,7 %
Nyland	26,3 %	22,5 %	17,5 %	25,9 %	0,6 %	7,1 %

Tabell 2. Nylands befolkning 2015 och arbetsplatser 2014. Källa: Statistikcentralen.

	Befolkning (31.12.2015)	Arbetsplatser (31.12.2014)
Esbo	269 802	118 065
Helsingfors	628 208	379 250
Grankulla	9 486	2 402
Vanda	214 605	107 332
Hyvinge	46 463	18 906
Träskända	40 900	11 912
Kervo	35 293	12 076
Kyrklätt	38 649	10 624
Mäntsälä	20 685	5 956
Nurmijärvi	41 897	11 756
Borgnäs	5 125	1 039
Sibbo	19 399	5 625
Tusby	38 459	13 898
Vichtis	28 919	8 030
Helsingforsregionen	1 437 890	706 871
Hangö	8 864	3 633
Ingå	5 541	1 320
Högfors	8 969	2 851
Lojo	47 353	15 974
Raseborg	28 405	10 389
Sjundeå	6 182	1 478
Västra Nyland	105 314	35 645
Askola	5 104	1 359
Lappträsk	2 774	861
Lovisa	15 311	5 157
Mörskom	1 969	465
Borgå	49 928	20 452
Pukkila	1 971	483
Östra Nyland	77 057	28 777
Nyland	1 620 261	771 293

Nylands andel av hela landets produktion och arbetsinsats är klart större än andelen av befolkningen. Regionens andel av hela Finlands bruttonationalprodukt uppgår till nästan 40 procent. Av hela landets investeringar görs 36 procent i Nyland.

På urbana områden framhävs jobben inom servicesektorn medan det finns förhållandevis mest koncentrationer med industri- och logistikverksamhet på områden utanför huvudstadsregionen. Det sker förändringar inom landsbygdsnäringarna bland annat vad gäller bioekonomin och välfärdstjänsterna. Antalet arbetslösa har ökat förhållandevis mer i Nyland än i hela landet, men arbetslöshetsgraden är ändå lägre än i Finland i genomsnitt.

Klimat

År 2015 uppgick växthusgasutsläppen i Nyland till sammanlagt 12,1 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Utsläppen är 15 procent mindre än år 2012. Utsläppen i Nyland förorsakas av uppvärmningen av byggnader (36 procent), bränsleförbrukningen och processerna inom industrin (29 procent), trafiken (21 procent), konsumtionselen (10 procent), avfallshandlingen (2 procent) och jordbruket (1 procent). I granskningen av utsläppsfördelningen beaktas inte flygtrafiken eller fartygstrafiken utanför hamnarna och närområdena. Tillfälliga utsläpp som produktionen av mat och konsumtionsnyttigheter ger upphov till beaktas inte heller.

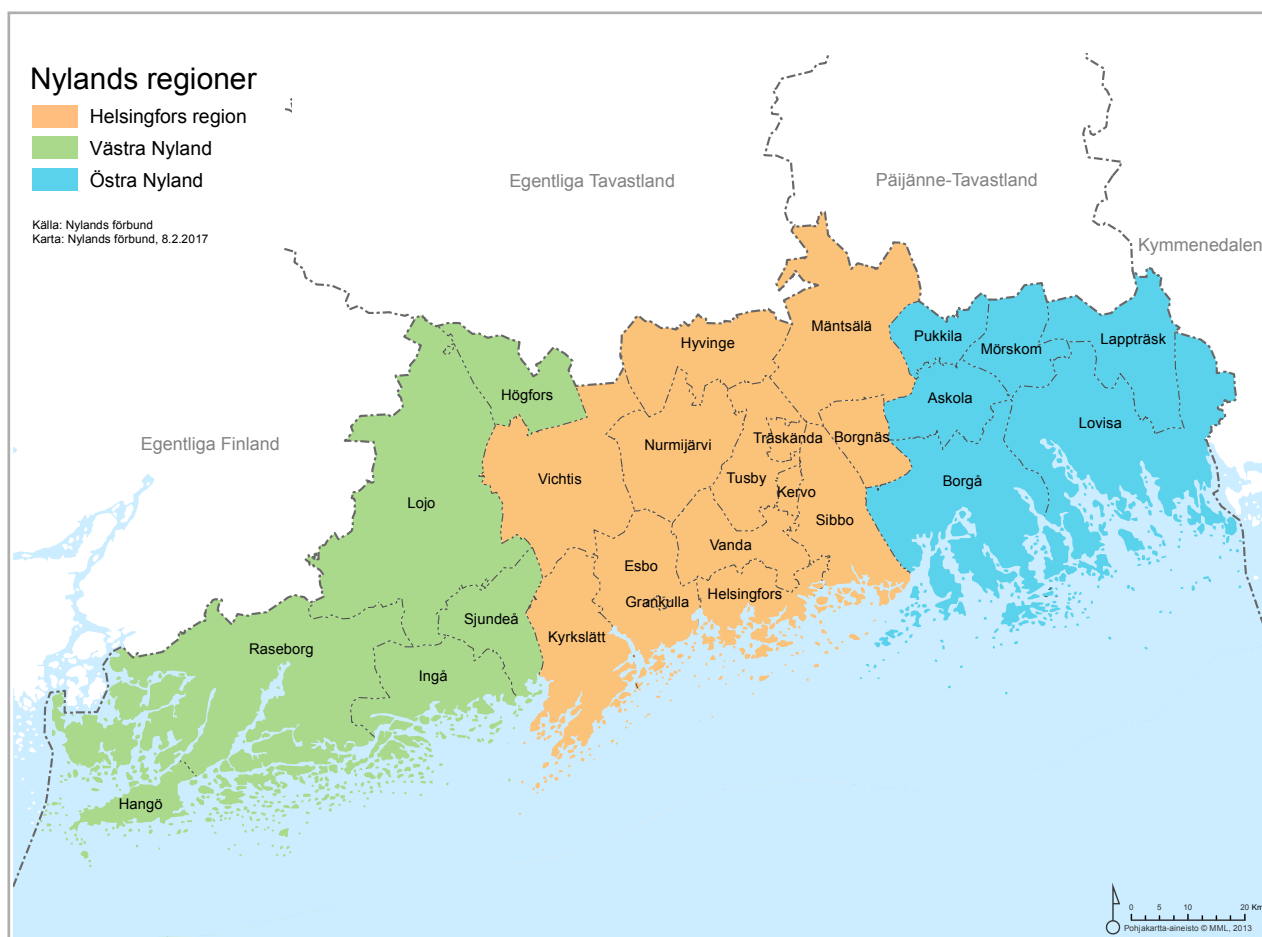

Bild 6. Planeringsområdet för Nylandsplanen 2050.

3.2 Nylands regioner och kommuner

Regionerna skiljer sig väldigt mycket från varandra. Det förekommer stora skillnader i bland annat befolkningsmängden och -tätheten, tätortsgraden, färdställen och boendeformerna. Det finns flera väldigt urbana kommuner i Nyland men också mycket glest bebyggd landsbygd. Kommunernas egna mål och behov som gäller områdenas utveckling varierar.

Etapplandskapsplanerna utarbetas för följande regioner:

Helsingforsregionens etapplandskapsplan

Helsingfors, Esbo, Vanda, Sibbo, Kyrkslätt, Granå, Vichtis, Nurmijärvi, Hyvinge, Tusby, Kervo, Traskända, Borgnäs och Mantsälä.

Västra Nylands etapplandskapsplan

Hangö, Högfors, Lojo, Raseborg, Ingå och Sjunneå

Östra Nylands etapplandskapsplan

Borgå, Lovisa, Askola, Lapptrask, Mörskom och Pukkila

4. INNEHÅLL OCH UTGÅNGSUPPGIFTER TILL NYLANDSPLANEN 2050

4.1 Innehållet i strukturöversikten för Nyland

Strukturöversikten för Nyland skildrar den regionstruktur som ställs upp som mål för Nyland år 2050. Strukturöversikten berör hela landskapet och behandlar de stora riktlinjerna inom landskapets regionstruktur, det vill säga ett centrumnät på riks- och landskapsnivå, en regionstruktur jämte trafikförbindelser samt de mest betydande helheterna bestående av grönstruktur.

Strukturöversiktens slutliga innehåll och de val som görs för den regionstruktur som eftersträvas för landskapet prövas genom att man tar fram alternativa modeller för hur Nylands regionstruktur möjligtvis kan utvecklas. Genom att jämföra strukturmodellerna med varandra skapar man grunden för den regionstruktur för 2050 som presenteras i strukturöversikten. Utvecklingsförloppet som ska leda till den eftersträvalda regionstrukturen definieras noggrannare i regionernas etappplansplaner.

Nylandsplanen 2050

Strukturöversikt för Nyland

(utan rättsverkningar)

**Etapplandskapsplan
för västra Nyland**
(har rättsverkningar)

**Etapplandskapsplan
för Helsingfors-
regionen**
(har rättsverkningar)

**Etapplandskapsplan
för östra Nyland**
(har rättsverkningar)

Bild 7. Nylandsplanen 2050.

Strukturöversikten styr arbetet med regionernas etapplandskapsplaner. De principer som i strukturöversikten fastställs för de övergripande riktlinjerna för regionstrukturens utveckling konkretiseras i regionernas etapplandskapsplaner bland annat i form av områdesresveringar, streck- och objektsbeteckningar.

I strukturöversikten för Nyland behandlas och samordnas följande ämnesområden som berör hela planeringsområdet:

- landskapets regionstruktur* och centrumnät inkl. detaljhandel
- trafikförbindelser på internationell, nationell och landskapsnivå
- landskapets grönstruktur**
- hållbart utnyttjande av naturtillgångar

* Med **samhällsstruktur** avses en struktur i en pendlingsregion, en stadsregion, en stad, en stadsdel eller annan tätort. Den består av områden för befolkning och bostäder, arbetsplatser och produktionsverksamhet, service och rekreation och de trafikleder som förenar dessa områden samt de tekniska näten och förhållandet mellan dessa. Till skillnad från begreppet samhällsstruktur avses med **regionstruktur** strukturen i större områden, hela landet, landskapen och delar av landskapen. (Källa: Kaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen (Planens inverkan på samhällsstrukturen), Miljöministeriet 2013)

** Med grönstruktur avses det nätverk som grönområden och grönförbindelserna mellan dem bildar. Grönstrukturen är en del av samhällsstrukturen och i grönstrukturen ingår också vattenområden, det vill säga blåstruktur. (Källa: Etapplandskapsplan 4 för Nyland, Nylands förbund 2016)

4.2 Innehållet i regionernas etapplandskapsplaner

Arbetet med regionernas landskapsplaner inleds under år 2017. Planerna kommer till sin struktur mer att påminna om traditionella områdesreserveringsplaner. Regionernas etapplaner utarbetas utifrån strukturöversiktens principer. Innehållet i regionernas etapplaner preciseras i växelverkan med regionernas intressegrupper i takt med att planprocessen framskrider.

I regionernas etapplandskapsplaner behandlas de teman som presenteras i strukturöversikten närmare. I planerna kan dessutom också ingå teman som är betydande för regionen i frågan och som det anses nödvändigt att styra med hjälp av landskapsplanen. Dessa teman väljs i samarbete med regionens kommuner och andra myndigheter i samband med att planarbetet framskrider.

I regionernas etapplaner anges sådana objekt, förbindelser och områden som behöver utvecklas, principerna för utvecklingen av dem fastställs och en preliminär ordning för förverkligandet görs upp.

På basis av trafiklösningarna i västra och östra Nylands etapplaner utarbetar man också trafiksystemplaner för dessa områden. Trafiklösningarna i Helsingforsregionens etapplan utgår från den del av MBT-arbetet som berör trafiksystemet.

I regionernas etapplandskapsplaner behandlas nedanstående preliminära teman:

- centrumnät och detaljhandel
- person- och godstrafikens nätverk och områden
- områden för tätortsfunktioner, inkl. boende och näringar
- rekreations- och naturskyddsområden samt områden som är viktiga med tanke på naturens mångfald och ekologiska förbindelser
- värdefulla kulturmiljöer (innefattar landskapsområden och kulturarv)
- naturtillgångar (skogar, åkrar, vatten- och marksubstanstillgångar, energitillgångar)
- samhällsteknisk försörjning, områden och nätverk (inkl. energiförsörjning, avfallshantering och vattenförsörjning)
- industri- och produktionsområden
- miljöolägenheter (inkl. flygbuller och skjutbanor) och skyddszoner

Trots att ett tema behandlas i samband med planarbetet betyder det nödvändigtvis inte att planbeteckningarna som berör temat i fråga ingår i

landskapsplanen. I samband med planarbetet utreds hur och i enlighet med vilka mål respektive tema ska behandlas och huruvida landskapsplanen är det verktyg som lämpar sig bäst för att uppnå ifrågavarande mål. Vid sidan av planläggningen på landskapsnivå finns det också andra verktyg att tillgå inom planeringen av landskapet, såsom främjande av planens förverkligande med hjälp av kommunal planläggning och olika projekt, kommunikation och växelverkan, intressebevakning samt övrigt påverkansarbete.

4.3 Specialfrågor i regionernas planer

Specialfrågorna som gäller regionernas planer preciserar planens planeringsprinciper ur varje regions perspektiv. Specialfrågorna har tagits fram för varje region utifrån omfattande växelverkan med politiska styrgrupper, kommunernas tjänsteinnehavare och intressegrupper och planens bakgrundsutredningar.

Specialfrågorna tar fasta vid regionernas särdrag och tar fram vad respektive regionen särskilt vill fokusera på i regionens etapplandskapsplaneprocess. Alla teman som lyfts fram syns nödvändigtvis inte i planen utan de behandlas i planarbetet bland annat i utredningar eller i främjandet av planens mål.

Specialfrågor i etappplansplanen för Helsingforsregionen

- Samordna Helsingforsregionens etappplansplan och MBT-planen för 2019.
- Skapa förutsättningar för en betydande tillväxt av bostadsproduktionen och service- och näringsverksamheten utgående från den befintliga strukturen.
- Kontrollerat styra tillväxten till centrumen, områden med järnvägstrafik och andra områden för hållbar trafik med beaktande av miljöns värden.
- Förbättra utvecklingsförutsättningarna för en nätverksliknande kollektivtrafik och samtidigt främja smidiga, trygga och utsläppssnåla trafiksätt.
- Trygga verksamhets- och utvecklingsförutsättningarna för koncentrationer och trafikförbindelser som är viktiga med tanke på den internationella konkurrenskraften.
- Ta i beaktande Helsingfors-Vanda flygplats betydelse och inverkan.
- Främja närings- och företagsverksamheten med beaktande av regionens olika behov och styrkor.
- Främja grönältets dragningskraft så att det svarar på den växande efterfrågan på rekreation och turism.

Specialfrågor i etappplansplanen för västra Nyland

- Person- och godstrafiken ska vara smidig.
- Näringslivet främjas med beaktande av regionens olika behov och styrkor.
- Se till att det ekologiska nätverket är funktionsdugligt samt värna om naturvärdena.
- Ta i beaktande förnybara energiformer och den samhällstekniska försörjningens behov.
- Styra nybyggande på ett hållbart sätt till de bäst tillgängliga tätorterna.
- Göra samhällsstrukturen tätare i de mest mångsidiga centrumområdena.
- På ett hållbart sätt utveckla turism- och fritidsverksamhet som utnyttjar de värdefulla kulturmiljöerna och regionens vattendrag och närheten till havet.

Specialfrågor i etappplansplanen för östra Nyland

- Förbättra tätortsstrukturens tillgänglighet och trafiknätet.
- Ta i beaktande en mångsidig näringsstruktur.
- Trygga verksamhetsförutsättningarna och utvecklingsmöjligheterna för energiindustrin och den kemiska industrin.
- Stöda centrumen och möjliggöra en attraktiv bostadsmiljö och fungerande vardag samt olika boendeformer.
- Lyfta fram och utnyttja miljöns värden och potential inom t.ex. turismen.
- Förstärka Borgås ställning som regionens "motor".

4.4 Utgångsuppgifter för Nylandsplanen 2050

Den centrala utgångspunkten för planarbetet som påbörjas är de gällande och fastställda landskapsplanerna för Nyland jämte utredningar. Det allt starkare samarbetet med bland annat grannlandskapen och det egna landskapets aktörer medför nya utgångspunkter för denna landskapsplan. Arbetet kring utvecklingskorridorer som södra Finlands fem landskap (Nyland, Tavastland, Päijänne-Tavastland, Egentliga Finland och Kymmenedalen) har gjort samt resultatet av den framtidsgranskning som Nylands förbund har utfört i samarbete med NTM-centralen inverkar på planarbetet. Också kommunernas, ministeriernas och andra viktiga intressenters strategier har betydelse för beredningen. Betydelse har också de anvisningar för fortsatt planering som erhållits av Miljöministeriet i samband med de tidigare landskapsplaneomgångarnas fastställelseförfaranden, de diskussioner som har förts med Nylands kommuner och andra intressegrupper samt uppföljningen av landskapsplanernas förverkligande.

Vid sidan av landskapsplanarbetet pågår också andra regionala planeringsarbeten som kan användas i planberedningen. Nylandsplanens material kan också utnyttjas i andra regionala processer och nya förvaltningsstrukturer. Arbetet med de parallella processerna sker i växelverkan och man utnyttjar bland annat olika utredningar (t.ex. Helsingforsregionens plan MBT 2019). På det här sättet samordnas flera aktörers utgångspunkter och behov i arbetet med landskapsplanen.

Beredningen av landskapsplanen grundar sig på ett digert och mångsidigt kunskapsunderlag. Den befintliga informationen utnyttjas både i form av egna utredningar som har gjorts i samband med tidigare planer och genom att komplettera utredningar som andra aktörer har gjort. Kompletterande utredningar görs på den nivå som landskapsplanens noggrannhetsnivå kräver.

I samband med tidigare landskapsplaner har man samlat riktigt med grundläggande information om bland annat kommunernas planläggning, befolkningen, arbetsplatserna, naturförhållandena och miljöns tillstånd. Det här kunskapsunderlaget kan utnyttjas också i denna plan. Man granskar hur aktuell informationen är och kompletterar kunskapsunderlaget för de teman som det är nödvändigt. I landskapsplanen kan man också utnyttja en betydande mängd annan information som har producerats av andra landskapsförbund, kommunerna, statsförvaltningen och forskningscentraler med flera.

Följande teman har behandlats i etapplandskapsplan 4 och aktuella utredningar finns således att tillgå kring dessa teman. Temana kommer att behandlas i Nylandsplanen och då används och vid behov kompletteras det redan befintliga utredningsmaterialet.

- näringar och innovationsverksamhet
- logistik
- grönstruktur
- värdefulla kulturmiljöer (innefattar landskapsområden och kulturarv)

Som grund för planerna utarbetas vid Nylands förbund också så kallade utvecklingsbilder av planens mest centrala teman. I utvecklingsbilderna tar man fasta vid nuläget och den tidigare utvecklingen samt skapar en uppfattning om framtida förändringar i anslutning till respektive tema. Utifrån utvecklingsbilderna preciserar man planens mål för varje tema, kommer med idéer på hur temat ska framställas i planen samt gör upp planeringsprinciper för planerna.

Framtidsbilder utarbetas för följande ämnesområden:

- Centrum- och servicenät samt näringar
- Tätortsstruktur och boende
- Energi och klimat
- Miljöns attraktionsfaktorer
- Färdsätt och logistik

Utöver dessa har förbundet utarbetat och påbörjat ett flertal bakgrundsutredningar om olika markanvändningsteman och verksamhetsmiljöns nuvarande tillstånd och förändringar. Bland annat följande utredningar som är viktiga med tanke på utarbetandet av Nylandsplanen har färdigställts eller påbörjats (ordnade enligt tema):

Region- och samhällsstruktur

- Scenarier för regionalekonomin i Nyland samt befolknings- och arbetsplatsprojektioner
- Kartor över Nylands region- och samhällsstruktur
- Profilerings av södra Finlands utvecklingskorridorer

Näringar och arbetsplatser

- Handels servicenät i Nyland – Utveckling och jämförelse
- Turismens regionstruktur i Nyland 2050
- Främjande av turismen i planläggningen på landskapsnivå

Energi och klimat

- Färdplan för ett kolneutralt Nyland 2050
- Utredning av bioenergi i Nyland

Färdsätt och logistik

- Jämförelse av södra Finlands transportkorridorer utgående från regionalekonomin
- Helsingfors-Vanda flygplats betydelse och inverkan i Nyland
- Utredning av logistiken längs södra Finlands transportkorridorer

Framtidsgranskning

- Sakkunnigartiklar om framtida utmaningar och utvecklingsförlopp som bakgrund till Nylandsplanen 2050
- Nylands framtidsbild

Utredningarnas ämnesområden och noggrannare innehåll preciseras i takt med att planarbetet fortskrider. De färdiga utredningarna uppdateras på planens webbsida: www.uudenmaanliitto.fi/nylandsplanen/utredningar

5. KONSEKVENSBEDÖMNING

5.1 Centrala konsekvenser som bedöms

Vilka konsekvenser som bedöms och hur de bedöms när landskapsplanen utarbetas regleras i markanvändnings- och bygglagen (MBL) och markanvändnings- och byggförordningen (MBF).

Genom konsekvensbedömningen får planläggarna, intressenterna och beslutsfattarna information om konsekvenserna av planens genomförande, deras betydelse samt möjligheterna att dämpa skadliga konsekvenser. Planens konsekvenser utreds redan i beredningsfasen. På det sättet är det möjligt att utveckla planlösningarna så att de så bra som möjligt uppfyller de mål som satts upp för planen.

Eftersom landskapsplanen har juridiska konsekvenser för kommunernas planläggning, myndigheternas verksamhet och i vissa fall även för enskilda markägare, fästs särskild uppmärksamhet vid att planens rättsverkningar presenteras tillräckligt och klart.

Till planens influensområde hör förutom det egentliga planområdet 26 kommuner dessutom de områden utanför där den områdesanvändning som planeras i planen kan ha väsentliga konsekvenser. Influensområdena är administrativa, funktionella eller naturgeografiska. Konsekvensernas betydelse och influensområdets gräns varierar beroende på vilka verksamheter och markanvändningsformer som behandlas i planen. Beroende på de olika ämnesområdenas karaktär och omfattning kan konsekvenserna variera från att omfatta flera kommuner till att överskrida landskapsgränserna och till och med beröra hela landet.

Planlösningens totala konsekvenser bedöms i förhållande till MBL:s krav på landskapsplanens innehåll och de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Dessutom bedöms konsekvenserna för de gällande landskapsplanerna samt för landskapets andra mål och program.

Vid konsekvensbedömningen är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid konsekvensernas omfattning och hur de riktar sig, hur länge de varar

MBL 9 §:

När en plan utarbetas skall miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala, kulturella och övriga konsekvenserna, av planen och av undersökta alternativ utredas i nödvändig omfattning. Utredningarna skall omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser.

MBF 1 §:

Vid utredning av konsekvenser av planer beaktas den aktuella planens uppgift och syfte, tidigare gjorda utredningar samt andra omständigheter som inverkar på behovet av utredningar. Utredningarna skall innehålla tillräckliga uppgifter för att det skall vara möjligt att bedöma vilka betydande direkta och indirekta konsekvenser som genomförandet av planen har för

- människors levnadsförhållanden och livsmiljö,
- jord- och berggrunden, vattnet, luften och klimatet,
- växt- och djurarter, naturens mångfald och naturresurserna,
- region- och samhällsstrukturen, samhälls- och energiekonomin och trafiken,
- stadsbilden, landskapet, kulturarvet och den byggda miljön.

och hur säkert/osäkert det är att konsekvenserna förverkligas.

De områden där det uppstår väsentliga konsekvenser preciseras under planarbetet när planlösningarna och bedömningsarbetet framskrider och till följd av bland annat samråd med intressenterna och de utredningar som görs.

Man kan bekanta sig med resultatet av konsekvensbedömningen som en del av planmaterialet, som produceras i olika skeden av arbetet med planen.

I bedömningen av Nylandsplanen fästs i synnerhet uppmärksamhet vid bedömningen av planens ekonomiska och sociala konsekvenser samt konsekvenserna för klimatet. Av bland annat responsen som givits om tidigare planer har framgått önskemål om att dessa fokusområden beaktas noggrannare i planarbetets konsekvensbedömning. Också de teman som behandlas i planen talar för att satsa på bedömningen av dessa fokusområden.

5.2 Metoder

Konsekvenserna bedöms både skriftligen och med hjälp av delvis automatiserade metoder som utgår från numrerade och geografiska data. Konsekvenserna bedöms i samtliga faser när planen utarbetas och för bedömningen används de metoder som är mest ändamålsenliga i respektive arbetsmoment. Det väsentliga är att konsekvenserna bedöms på den nivå och med den noggrannhet som landskapsplanen förutsätter i egenskap av en översiktlig plan.

Det är också viktigt att granska konsekvenserna som enskilda planbeteckningar har.

Konsekvensbedömning utförs både som förbundets eget arbete och i form av uppdrag som ges åt utomstående, av vilka en del är expertutlåtanden. Vid bedömningen utnyttjas mera geoinformationsmaterial än tidigare och de senaste metoder som utvecklats för behandlingen av det. Arbetsena utförs både i form av separata bedömningshelheter och i delar i samband med tema- eller områdesspecifika utredningar, utvecklingsbilder och eventuella granskningar av alternativ som ingår i dem. Vid bedömningen utnyttjas i tillämpliga delar förbundets tidigare planbedömningar och bedömningsutredningar som har gjorts bland annat i samband med kommunplaneringen och projekt enligt MKB-lagen.

Konsekvenserna för nätverket Natura 2000 bedöms områdesspecifikt och man förbereder sig på att vid behov utreda konsekvenserna med den noggrannhet som naturvårdslagen förutsätter.

6. VÄXELVERKAN

Det är viktigt att få synpunkter på planens innehåll, konsekvenser och andra centrala frågor av alla dem vilkas liv eller verksamhet påverkas av planläggningen på landskapsnivå. Respons som fås i olika skeden av arbetet och externa utvärderingar utnyttjas både i beredningen och planprocessen. Deltagandet ger planarbetet ett viktigt innehåll som grund för de politiska besluten. Genom samarbete binder man sig till att förverkliga de gemensamma målen.

6.1 Samarbete med myndigheter och intressegrupper

Samarbete med medlemskommuner, centrala myndigheter och intressegrupper är en viktig

del av planprocessen. Förhandlingar förs under hela planprocessens gång om landskapsplanens utgångspunkter, mål, innehåll och alternativ till olika lösningar. Planen diskuteras både i bestående arbetsgrupper och vid workshoppar, seminarier och möten som ordnas efter behov.

Som stöd för arbetet med Nylandsplanen har man grundat sakkunniggrupper för planens olika teman. Sakkunniggrupperna komplementerar den sakkunskap som finns inom förbundet. Man har också bildat en grupp med kommunernas tjänsteinnehavare inom planläggnings- och trafiksektorn för att komma med idéer för planarbetet. Motsvarande sakkunniggrupper har också bildats med fokus på boende och trafik. I grupperna representeras utöver

kommunernas också bland annat statens trafikmyndigheter och Helsingforsregionens övriga samkommuner. De nyländska kommunernas tjänstemän och beslutsfattare har också möjlighet att delta i utarbetandet av planen i samband med olika seminarier och workshoppar.

Specialfrågan i etapplandskapsplanen för Helsingforsregionen är hur planen ska samordnas med planen för MBT 2019 som görs upp samtidigt. Samordningen av planerna försäkras genom kontinuerligt samarbete i form av möten med sakkunniga och seminarier för förtroendevalda i alla skeden av beredningen av planerna. Målet är att MBT 2019-planen ska godkännas på våren 2019 och Nylandsplanen på sommaren 2019, vilket betyder att det finns goda förutsättningar för att samordna processerna.

Myndighetssamråd i enlighet med markanvändnings- och bygglagen hålls i inledningsfasen av Nylandsplanen 2050 samt i förslagsfasen. Arbetsförhandlingar beträffande planens olika ämnesområden förs under hela planprocessens gång.

I och med beredningen av regionernas etapplandskapsplaner kommer man i början av år 2017 att utse politiska styrgrupper för respektive region. Landskapsstyrelsen utser ledningsgrupperna på förslag av medlemskommunerna. Grupperna fungerar som diskussionsgrupper under beredningen av planen, men de egentliga besluten fattas i landskapsstyrelsen och landskapsfullmäktige. Man strävar efter att ordna workshoppar för remissinstanserna både i berednings- och förslagsfaserna. För att stöda beredningen av regionernas planer har man också bildat en egen sakkunniggrupp för respektive plan. Grupperna består av kommunala tjänsteinnehavare och andra sakkunniga i respektive region.

Man begär också utlåtanden om planförslaget av kommunerna och andra myndigheter och organisationer som ärendet berör. Förbunden utarbetar bemötanden till utlåtandena. I beredningsfasen begärs också utlåtanden av kommunerna och andra centrala myndigheter.

6.2 Kommunikation och växelverkan

Planberedning

Beredningen av landskapsplanen ska ske i växelverkan med de personer och sammanslutningar vars förhållanden eller intressen i avsevärd mån kan påverkas av planen.

62 § i markanvändnings- och bygglagen

Växelverkan när planer bereds

Planläggningsförfarandet samt informationen om utgångspunkterna, målen och eventuella alternativ för planeringen när planer bereds skall ordnas så att markägarna på området och de vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av planen samt de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde behandlas vid planeringen (intressent) har möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planläggningen och skriftligen eller muntligen uttala sin åsikt om saken.

63 § i markanvändnings- och bygglagen

Program för deltagande och bedömning

När en plan utarbetas skall ett med avseende på planens syfte och betydelse nödvändigt program för deltagande och växelverkan samt för bedömning av planens konsekvenser utarbetas i ett tillräckligt tidigt stadium.

När frågan om planläggning har väckts ska detta meddelas så att intressenterna har möjlighet att få information om utgångspunkterna för planläggningen, den planerade tidtabellen samt förfarandet för deltagande och bedömning. Informationen ska ordnas på ett sätt som är lämpligt med tanke på planens syfte och betydelse. Informationen kan också ges i samband med informationen om planläggningsöversikten. Genom förordning av statsrådet utfärdas det närmare bestämmelser om lämnande av information om att frågan om planläggning har väckts. (30.12.2008/1129)

30 § i markanvändnings- och byggförordningen

Framförande av åsikter när planen bereds

Enligt 62 § i markanvändnings- och byggförordningen kan intressenterna ges möjlighet att framföra sin åsikt när en plan bereds genom att beredningsmaterialet läggs fram och de ges möjlighet att skriftligen eller muntligen framföra sina åsikter inom en viss tid eller vid ett särskilt möte om planen eller på något annat lämpligt sätt. I det här sammanhanget kan också andra kommunmedlemmar framföra sina åsikter.

Respons på landskapsplanen insamlas i flera olika faser och på många olika sätt. Responsen som kommer in utnyttjas i utarbetandet av planen. Det är möjligt att komma med fritt formulerad respons under hela planens beredningsfas, men man önskar att responsen koncentreras till den tid då beredningsmaterialet är framlagt till påseende. Man lägger fram materialet till påseende på Nylands förbunds webbplats och tar emot kommentarer om det.

Responsen samlas in med hjälp av olika metoder, såsom vid seminarier, i workshoppar och med internetbaserade enkäter och kommentarsverktyg. Det bästa sättet är att ge responsen i skriftlig form, så att ärendet och åsikterna kan dokumenteras noggrant. Då planen är framlagd till påseende kan respons också ges via landskapsplanernas karttjänst. På det sättet är det möjligt att rikta responsen till det önskade stället på kartan. Landskapsplanernas karttjänst finns på adressen: <http://kartta.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavat/>

Planförslag

Då planförslaget är framlagt till påseende kan alla delaktiga ge respons om landskapsplanen, det vill säga framställa så kallade anmärkningar som landskapsförbundet utarbetar ett skriftligt svar på, alltså ett bemötande. Förslaget till landskapsplan ska vara offentligt framlagt i kommunerna som planområdet omfattar i minst 30 dagar. Anmärkningarna ska lämnas till Nylands förbund inom den tid handlingarna är framlagda.

Tiden för framläggande av Nylandsplanen 2050 och planmaterialet preciseras i samband med att planarbetet framskrider. Aktuell information finns på Nylandsplanens nätsidor: www.uudenmaanliitto.fi/nylandsplanen.

6.3 Beslutsfattande

I beredningsfasen fattas alla centrala beslut som berör planen av landskapsstyrelsen, som består av politiker från medlemskommunerna. Landskapsstyrelsen behandlar programmet för deltagande och bedömning, varefter det är möjligt att ge respons på programmet. Landskapsstyrelsen godkänner också att planförslaget sänds på remiss, lägger fram planförslaget till påseende och framför det slutliga planförslaget till fullmäktige för godkännande.

Nylandsplanen godkänns i sin helhet av landskapsfullmäktige, varefter landskapsplanen träder i kraft. De landskapsplanebeteckningar som föreslagits att upphävs upphör samtidigt att gälla då planen godkänns.

7. TIDTABELL

Mål- och begynnelsefas våren 2016–våren 2017

- Det kungörs att frågan om en plan har väckts.
- Nödvändiga bakgrundsutredningar påbörjas.
- Ett program för deltagande och bedömning utarbetas (PDB).
- Det informeras om programmet för deltagande och bedömning (PDB) och möjlighet ges att komma med respons.
- Myndigheternas första samråd om utgångspunkterna och målen för planen ordnas.
- Planens mål godkänns i landskapsstyrelsen.

Beredningsfas våren 2017–hösten 2018

- Arbetet med bakgrundsutredningar fortsätter.
- Utvecklingsbilder och alternativa strukturmodeller görs och deras konsekvenser bedöms tillsammans med kommunerna och andra intressegrupper.
- Beredningen av strukturplanen och regionernas etapplandskapsplaner inleds utifrån utredningar, utvecklingsbilder och strukturmodeller i samarbete med regionernas sakkunniga och beslutsfattare. Regionvisa styrgrupper styr regionernas planarbete.
- Utlåtanden om beredningsmaterialet begärs av kommuner och övriga myndigheter på våren 2018. Samtidigt kan vem som helst lämna in fritt formulerad respons om materialet.
- Regionernas planutkast läggs fram till påseende och sänds på remiss på hösten 2018.

Förslagsfas hösten 2018–hösten 2019

- Planförslaget utarbetas utifrån responsen i beredningsfasen och eventuella tilläggsutredningar.
- Konsekvensbedömningen preciseras.
- Utlåtanden om planförslaget ska begäras innan planen läggs fram till påseende.
- Landskapsstyrelsen behandlar anmärkningarna som framställts om förslaget och utarbetar bemötanden till dem.
- Myndigheternas andra samråd hålls.
- Planförslaget godkänns i landskapsstyrelsen och läggs fram till påseende. Om planförslaget ändras på väsentliga punkter efter framläggandet, läggs det fram på nytt.

Godkännandefas hösten 2019

- Landskapsstyrelsen behandlar anmärkningarna som framställts om förslaget och utarbetar bemötanden till dem.
- Förslaget färdigställs utifrån eventuella tilläggsutredningar och växelverkan.
- Plan godkänns i landskapsstyrelsen och styrelsen överlämnar planförslaget till fullmäktige för slutligt godkännande.
- Planen godkänns i landskapsfullmäktige.

Uppföljnings- och genomförandefas 2020–

- Nylands förbund följer och främjar genomförandet av planen på olika sätt samt följer också behoven av ändringar i planen.

8. YTTERLIGARE UPPLYSNINGAR

På Nylands förbunds webbplats (www.uudenmaanliitto.fi) lägger vi alltid ut information då det inträffar något viktigt under planprocessen.

Att fråga om en plan har väckts samt att den läggs fram kungörs på Nylands förbunds webbplats och medlemskommunernas officiella anslagstavlor samt i Nylands förbunds annonstidningar. Nylands förbunds annonstidningar är Aamuposti, Östnyland, Keski-Uusimaa, Länsi-Uusimaa, Uusimaa och Västra Nyland samt de riksomfattande tidningarna Helsingin Sanomat och Hufvudstadsbladet.

Planmaterialet läggs i förslagsfasen fram till påseende på Nylands förbunds medlemskommuners officiella anslagstavlor. Dessutom kan man bekanta sig med materialet och ge kommentarer om det på Nylands förbunds byrå (Estersporten 2 B) och på Nylands förbunds webbplats.

Aktuella frågor som gäller planläggningen på landskapsnivå kan också följas i förbundets elektroniska nyhetsbrev som skickas med e-post. Du kommer med på sändlistan och får brevet till din e-post genom att skicka en begäran till adressen: maakuntakaavoitus@uudenmaanliitto.fi.

Vid behov kan du också vara i direkt kontakt med planläggarna. Bäst når du dem per e-post.

Kontaktuppgifter

Nylands förbund, områdesplaneringens ansvarsområde:

Nylands förbund
Estersporten 2, 00240 Helsingfors
tfn (09) 4767 411

Merja Vikman-Kanerva, direktör, +358 40 638 6669
Ilona Mansikka, planläggningschef,
+358 40 524 9186

E-post till Nylands förbund skickas till adressen: toimisto@uudenmaanliitto.fi (registraturen)

Om du vill skicka ett meddelande direkt till en viss person har e-postadressen formen: etunimi.sukunimi@uudenmaanliitto.fi

Nätsidorna om Nylandsplanen 2050: www.uudenmaanliitto.fi/nylandsplanen

Sociala medier

facebook.com/uudenmaanliitto
twitter.com/uudenmaanliitto
youtube.com/uudenmaanliitto

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi